

Na delo

Za volitve ne obljublamo ničesar,
kar ne temelji že na pridobitvah
in gospodarskih uspehih

Cena 2 din — Mesečno 8 din

Leto I. - Štev. 25

Glasiilo Okrožnega odbora OF Celje. Izhaja vsako soboto

Celje, 28. septembra 1946

V Jugoslaviji sta samo dve poti - pot, po kateri gremo, ali pa pot popolne odvisnosti in kolonialne sužnosti

Iz govora tov. Mihe Marinka na seji Glavnega odbora Osvobodilne fronte

Tovariši in tovarišice!

Osvobodilna fronta stoji pred važnim zgodovinskim aktom, volitvami v ustavodajno skupščino Ljudske republike Slovenije.

Z volitvami v Ustavodajno skupščino se končuje prva doba graditve slovenske državnosti kot trdnega sestavnega dela nove Federativne ljudske republike Jugoslavije. Enakopravnost narodov Jugoslavije je prišla med narodno osvobodilno borbo do svojega polnega izraza. Lani je dobila zakonito potrditev v sprejetju ustave FLRJ in se bo dokončno še enkrat odločilno manifestirala s sprejetjem prve ustave Ljudske republike.

Niti za trenutek ne smemo pozabiti, da je naš nacionalni obstoj in bodoči razvoj mogoč izključno samo pod pogojem ohranitve skupnosti enakopravnih jugoslovanskih narodov

Ko stoji OF pred tem dejstvom, s katerim se zaključuje to najslavnije obdobje zgodovine našega naroda, obdobje veličastne borbe, v kateri je slovenski narod skupno z ostalimi jugoslovanskimi narodi uveljavil svojo narodno suverenost, ne moremo iti preko tega, da je namreč slovenski narod prišel do svojega državnega doma, do svoje suverenosti, do svoje globoke duhovne in socialne politične preobrazbe samo zato, ker je v borbi za svoj nacionalni obstoj povezal svojo borbo v nedeljivo celoto skupnosti in enakopravnosti jugoslovanskih narodov. Ne gre samo za to, da se moramo tej skupnosti v pretekli dobi zahvaliti, da smo prišli do te stopnje svojega razvoja, ampak gre tudi za to, da ne smemo niti za trenutek pozabiti, da je naš nacionalni obstoj in bodoči razvoj mogoč izključno samo pod pogojem ohranitve te skupnosti tudi v bodoče. Dejstvo, da je ustava Federativne ljudske republike Jugoslavije podlaga slovenski ustavi in ustavam vseh ostalih jugoslovanskih narodov, dejstvo, da stoji vsi jugoslovanski narodi skoraj istočasno pred volitvami v republiške ustavodajne skupščine, je v vzajemni vzročni zvezi in pomeni eno novih manifestacij te neločljive skupnosti in usodne povezanosti vseh jugoslovanskih narodov.

Tov. Marinko je poudaril, da je ta nedeljiva celota zasluga in pogoj za suverenost in da je prav v privrženosti k tej skupnosti merilo patriotizma vsakega Slovenca.

To se mora odražati tudi pri volitvah, ki so pred nami. Po vsej republiki naj bodo volitve v znamenju tekmovanja, naj bodo manifestacije jugoslovanske enotnosti. Pomeniti morajo dalje mobilizacijo najširših ljudskih množic za čim uspešnejšo izvršitev težkih in odgovornih nalog, ki so pred nami.

Slovenije, nakar se bo ustavodajna skupščina spremenila v redno skupščino, v parlament.

Volitve v ustavodajno skupščino so zato izredno velikega pomena. Predvsem pomenijo dokončno izgraditev slovenske državnosti v okviru Jugoslavije ter Osvobodilne fronte Slovenije za doslej dosežene uspehe in pridobitve osvobodilne borbe. Razpis teh volitev je nov dokaz, da gre Federativna ljudska republika Jugoslavija dosledno po poti, katero so si narodi Jugoslavije začrtali med herojsko narodno osvobodilno borbo pod čvrstim vodstvom svojega vodnika maršala Tita, ki jih je junaško vodil tako v času vojne kot jih vodi danes v miru. Razpis volitev je nova potrditev načel Ljudske fronte Jugoslavije, ki hoče pod vodstvom Komunistične partije Jugoslavije in maršala Tita pritegniti najširše množice delovnega ljudstva, delavcev, kmetov in delovne inteligence k skupnim naporom za čim prejšnjo izgraditev srečne in močne skupne države Jugoslavije. S tem, da bo slovenski narod izvolil svojo prvo suvereno skupščino, hoče Ljudska fronta Jugoslavije dati po načelu resnične enakopravnosti narodov Ljudski republiki tudi najvišjo obliko suverenosti slovenskega naroda. Federativna ljudska republika Jugoslavija je gradila svojo suverenost v času narodno osvobodilne vojne in v času povojne graditve z odločno borbo proti imperialističnim klikam, ki jim je suverenost malih narodov trn v peti, saj vidijo v tem oviro za njihove nadaljnje ekspanzionistične načrte in nevarnost, ki bi mogla »pohujšati« male kolonialne in polkolonialne narode. Ta zgraditev suverenosti Titove Jugoslavije bo omogočila, da si lahko slovenski narod danes prvič v svoji zgodovini sam kroji svojo usodo.

Osvobodilna fronta ima danes nalogo mobilizirati vse sile za to, da bi bili napori našega naroda za obnovo istočasno usmerjeni k hitremu dviganju gospodarske moči Jugoslavije in v njenem okvirju za porast moči Ljudske republike Slovenije, da bi lahko čim prej in dosledno prešli v načrtno gospodarstvo ter pri tem vključili delovno iniciativno delovnih množic na vseh gospodarskih področjih v enotni republiški in zvezni načrt.

Razpis volitev pa ima tudi izredno važen zunanji politični pomen. Vse imperialistične sile sveta npenjajo prav te dni na mirovni konferenci vse svoje moči, da bi preprečile dokončno združitve vsega slovenskega naroda v FLRJ. Dokazati hočejo, da naš narod ni enoten in da ni ves za Titovo Jugoslavijo. Zato bodo naše volitve poleg mobilizacije najširših množic za nadaljnjo graditev Jugoslavije tudi manifestacija odločnosti in enotnosti našega naroda v borbi za združitve vseh delov našega narodnega telesa v FLRJ, v borbi za resničen in pravičen osvobodilni mir, demonstracija proti vsiljevanju krivičnega imperialističnega miru.

S kakšnim programom stopamo mi na volitve? Proti programu nasprotnikov, ki nam nudijo le izkoriščanje in nacionalno suženstvo, postavljamo naše pridobitve in gospodarske uspehe.

V naši volivni platformi niso stavljene obljube za bodočnost, ki ne bi temeljile že na realnih dejstvih doseženih pridobitev in gospodarskih uspehov. V našem gospodarstvu, ki smo ga gradili tekom enega leta, se odraža vsa njegova solidnost. Dinar je valuta, ki nima primera v nobeni državi, ki je bila pod fašistično okupacijo. Ukrepi vlade, podvzeti to, da se vrednost in stabilnost

dinarja očuva, so dosegli popoln uspeh. Vzemimo za primer samo letošnje zvezne in republiške proračune, samo približno preračunane na predvidevanje naših gospodarskih virov, ki so v resnici v marsičem prekoračeni. Več kot eno milijardo in pol smo investirali v naše gospodarstvo, v naše osnovne gradnje, ki tvorijo podlago za bodoči razmah naše industrializacije, to pa je predpogoj nadaljnega razvoja in gospodarske neodvisnosti od inozemstva.

Dejstvo, da v Sloveniji nimamo brezposelnosti in da je prehrana zadovoljiva, medtem ko se povsod zunaj borijo z velikimi težavami, brezposelnostjo in neželavnostjo, pomeni za nas velik plus v volivni agitaciji.

Uspelo nam je dvigniti proizvodnjo v primeri s stanjem, ki smo ga našli, na zavidno višino. Imamo že vrsto socialnih zakonov, ki dokazujejo ljudskost naše oblasti, ki rešujejo dnevne probleme poedinca.

Iz delovnega poleta, ki so ga naše množice pokazale že v času, ko jim oblast ni mogla nuditi vsega, se najbolj kaže vsa vera množic v svojo državo in zato lahko z gotovostjo in samozavestjo nastopimo tudi pri

V teku ustvarjanja so velika dela, ki kažejo jasno in lepo neposredno perspektivo

Kdo drugi sploh more iti v volivno borbo s takšnim programom, s programom, ki v resnici že ni več program, ki je že stvarnost? Ker imamo program za bodočnost, volivno platformo in načelne smernice že v teku ustvarjanja, nam ni treba, da bi si izmisljali nekaj novega. OF stopa na volišče z jasnimi stališčem in z velikimi uspehi, z jasno smerjo že začete dela. Ne rabi bombastičnega, priložnostnega napravljene programa in obljub, ker stopa pred volivce z dejstvi. Na volitve stopa kot tvorba, ki se je skovala v borbi, edinstvena politična tvorba kot organ osnovnih ljudskih množic slovenskega naroda, ne pa slučajna umetna tvorba, koalicija s kompromisnim dogovorom, z mešetarjenjem po advokatskih pisarnah za hrbtom in proti interesom ljudstva. Za seboj ima politično povezanost najbolj pozitivnih sil ljudstva, skovano v najbolj kritičnih časih za usodo naroda. Za seboj ima sijajno vojaško zmago in zmago nad reakcijo v trenutkih, ko je ta pričakovala, da ji bodo reakcionarni inozemski krogi pomagali na oblast. Za seboj ima že ogromne uspehe ustvarjalnega poleta osnovnih ljudskih množic v delu za obnovo. Doseženi so veliki uspehi, ki jih blagodejno čuti vsak naš delovni človek. Naše delovne množice in iskreni rodoljubi so že volili z orožjem v roki. Že skoraj leto in pol volijo vsakodnevno s silnim delovnim poletom, ker vidijo, da ustvarjajo v korist svoje skupnosti, v svojo lastno korist. V teku ustvarjanja so velika dela, ki kažejo jasno in lepo neposredno perspektivo. Te perspektive so ljudstvu znane, ohranilo si jih je in vedro gleda v bodočnost, ker je to program, ki vsebuje vse bistvene interese vseh ustvarjalnih ljudskih množic. To, kar je pomenilo do vojne in deloma še tekom vojne za marsikoga, ki je bil pod vplivom sovražne propagande, strah in bojazen, je danes jasno razumljivo in odobravano. Vere v bodočnost in v pravilno politiko OF nima danes samo delavec, ki daje največje napore in kateremu se vidno zboljšuje njegov materialni in družbeni položaj, niti samo ustvarjalni inteligent, temveč tudi kmet, ki je dobil zemljo, kateremu ne prikrivamo težav, kateremu oblast ne daje praznih obljub, temveč mu jasno kaže napore in pota za zboljšanje njegovega položaja. Na nešteti primerih kmetje čutijo dobrine tvornosti zveze delavcev in kmetov. V našo stvarnost se vživljajo tudi obrtniki, ki ne hlepe po brezdušnem izkoriščanju na račun drugih. Prepričati moramo še majhen del meščanov, da nima smisla pričakovati navideznih dobrin

teh volitvah proti vsakemu morebitnemu pojavu kakršnega koli nasprotnika.

Za kmeta je agrarna reforma v naši volivni platformi močen adut. Brisanje dolga, celo zniževanje davkov, napori za olajšanje gospodarskega položaja kmeta, zlasti pa sedanjí načrti, po katerih bodo ljudski odbori vzeli vrsto gospodarskih iniciativ v svoje roke, vse to bo vsekakor zainteresiralo široke plasti kmetov za soudeležbo na oblasti, ker bodo prav zaradi te udeležbe videli neposredno zboljšanje svojega gospodarskega in gnotnega položaja.

Maršal Tito je nedavno dejal, da je jamstvo naše suverenosti v tem, da držimo ključ našega gospodarstva v svojih rokah. To je zelo pomemben izrek, ki sam za sebe mnogo pove. Mislim pa, da lahko mirne duše dodamo k temu še to, da imamo v naši vojski prav tako ključ te naše suverenosti, varnosti naših meja proti poizkusom zastraševanja in pritiska imperialističnih klik. V naši volivni agitaciji ne smemo niti za trenutek izgubiti izpred oči ljubezni do naše vojske, ki je jamstvo naše varnosti, ki je jamstvo našega gospodarskega napredka.

in koristi, ki bi mu jih kot sloja lahko nudili inozemski imperialistični krogi. Za to, kar nudijo veliki svetovni magnati, se lahko ogrevajo samo brezvestni protinarodni špekulanti, tisti, ki žele biti valpti svojega naroda v korist velikih imperialističnih trustov in koncernov. V Jugoslaviji ni druge poti: ali pot, po kateri gremo ali pa pot nacionalne in gospodarske odvisnosti, pot kolonialnega suženjstva v interesu inozemstva. Ne gre nam za to, da bi pridobivali tiste, ki imajo čisto nasprotno interese, ki niso v skladu z interesi delovnega ljudstva Slovenije in Jugoslavije, temveč so na življenje in smrt po skupnosti svojih interesov povezani z nam sovražnim inozemstvom. Spraviti v sklad interese reakcije z interesi ljudstva ni mogoče. Socialne pridobitve delovnega ljudstva so nujno morale biti v škodo izkoriščevalcev in reakcije.

Tov. Marinko je navajal dalje, s kakimi nasprotniki se bomo srečali pri volitvah. Z odkritimi sovražniki je lahko, ker jih poznamo. Težje je s prikritimi, zato je potrebna največja budnost, zlasti do tistih, ki so v besedah pozitivni, a s svojim razdiralnim delom škodujejo ljudstvu. Škodljivi so tudi omahljivci in paničarji, ki se boje težav. Da bi očuvali pridobljene in ustvarjene pridobitve, zato moramo preprečiti, da bi kdo slepil naivne in jih odvrčal od pravilne opredelitve na volitvah.

Zato je treba preprečiti rovarjenje takih prikritih sovražnikov, ki hočejo razbijati narodno enotnost.

Če ne bi v najtežjih časih naše borbe skovali trdne enotnosti, bi bil naš odpor slabši, sovražnikovi udarci po nas hujši, narodni izdajalci bi bili močnejši, naša zmaga bi bila na kocki. Po osvoboditvi ne bi zmagali v politični borbi nad reakcijo s takim uspehom. Vprašanje republike ali monarhije ne bi bilo tako soglasno rešeno. Sovražnikove pozicije v deželi bi bile močnejše. Lahko si mislimo, da ne bi imeli take nove ljudske Jugoslavije kot jo imamo in da bi bile razmere pri nas močno podobne razmeram v današnji Franciji, Italiji, ali kakor vidimo iz zadnjih dogodkov, v Grčiji. Samo pomislimo, kaj bi bilo, če ne bi imeli Komunistične partije Jugoslavije, če ne bi imeli tako modrih voditeljev z maršalom Titom na čelu, če ne bi imeli stotine in tisoče vojaških in političnih kadrov, ki jih je vzgojila Komunistična partija, in drugih odličnih aktivistov, ki so se z njeno pomočjo zgradili v osvobodilnem gibanju, v ognju naše osvobodilne borbe.

Generalisim Stalin o nekaterih sodobnih problemih mednarodnih odnosov

Moskva, 24. sept. (Tass). Generalisim Stalin je na vprašanja, ki mu jih je 17. septembra pismeno zastavil Aleksander Wert, moskovski dopisnik lista »Sunday Times«, odgovoril:

Ali verujete v resnično nevarnost »nove vojne«, o kateri je danes toliko neodgovornega govorjenja v vsem svetu? Če je torej taka nevarnost, kaj bi bilo treba storiti, da bi se preprečila vojna?

Ne verujem v resnično nevarnost »nove vojne«.

Vesti o »novi vojni« raznašajo v glavnem vojaško politični obveščevalni agenti in njihovi maloštevilni pristaši iz vrst civilnih uslužbencev. Njim je razširjenje teh vesti potrebno zato, da bi

a) zastrašili nekatere naivne politike iz vrst svojih sopogodbnikov, da bi tako pomagali svojim vladam doseči čim večje popuščanje sopogodbnikov;

b) da otežijo za določeno čas zmanjšanje vojnih proračunov v svojih deželah, in

c) da ustavijo demobilizacijo vojske in preprečijo tako porast nezaposlenosti v svojih deželah.

Treba je strogo razlikovati vesti o »novi vojni«, ki se sedaj razširjajo, od resnične nevarnosti »nove vojne«, ki je danes ni.

Ali mislite, da ustvarjajo Velika Britanija in Združene države zavedno »kapitalistično obkroževanje« Sovjetske zveze?

Mislím, da vladajoči krogi Velike Britanije in ZDA ne bi mogli ustvariti »kapitalističnega obkroževanja« Sovjetske zveze, čeprav bi to želele, kar pa vendarle ne morem trditi.

Če uporabim besede g. Wallacea in njegovega zadnjega govora, — ali

so lahko Anglija, Zapadna Evropa in ZDA sigurne, da ne bo postala sovjetska politika v Nemčiji sredstvo za ruske težnje, naperjene proti zapadni Evropi?

Mislím, da je nemogoče, da bi Sovjetska zveza izkoristila Nemčijo proti zapadni Evropi in Združenim državam Amerike. Mením, da je to nemogoče ne samo zaradi tega, ker je Sovjetska zveza vezana s pogodbama z Veliko Britanijo in Francijo o vzajemni pomoči proti nemškemu napadu, z ZDA pa s sklepi potsdamske konference treh sil, ampak tudi zaradi tega, ker bi pomenila taka politika izkoriščanja Nemčije proti zapadni Evropi in ZDA tudi odstopanje Sovjetske zveze od njenih osnovnih nacionalnih interesov.

Na kratko rečeno, politika Sovjetske zveze v nemškem vprašanju stremi po demilitarizaciji in demokratizaciji Nemčije. Mislím, da pomeni demilitarizacija in demokratizacija Nemčije eno eno izmed najvažnejših pogojev za vzpostavitev trdnega in trajnega miru.

Kakšno je vaše mnenje o obtožbah, da »diktira« politiko komunističnih partij zapadne Evrope Moskva.

Mením, da so te obtožbe absurdne in izposojene iz propadlega Hitlerjevega in Göbelsovega arsenala.

Ali verujete v možnost prijateljskega in trajnega sodelovanja s Sovjetsko zvezo in zapadno demokracijo ne glede na ideološke razlike in na »prijateljsko tekmovalništvo« med obema sistemoma, o katerem je govoril Wallace.

Verujem brezpogojno.

Kolikor sem razumel, ste med obiskom delegacije laburistične

stranke pri nas izrazili prepričanje, da je možno prijateljsko razmerje med Sovjetsko zvezo in Veliko Britanijo. Kaj bi pripomoglo k vzpostavitvi teh odnosov, ki si jih tako goreče želijo široke množice angleškega naroda.

Resnično sem prepričan v možnost prijateljskih odnosov med Sovjetsko zvezo in Veliko Britanijo. Utrditev političnih, trgovinskih in kulturnih zvez med tema deželama bi znatno pripomogla k vzpostavitvi takih odnosov.

Ali mislite, da bi pomenil takojšen umik ameriških čet iz Kitajske življenjsko neobhodnost za bodoči mir.

Da.

Ali mislite, da je dejanski monopol ZDA nad atomsko bombo ena izmed glavnih groženj za mir.

Ne mislim, da je atomska bomba tako resna sila, da kakršno jo radi imajo nekateri politiki. Atomske bombe so namenjene zastraševanju ljudi s slabimi živci, ne morejo pa odločiti usode vojne, ker za to nikakor niso zadostne. Vsekakor je monopolistična tajnost atomske bombe grožnja, toda proti temu sta vsaj dve zdravili:

a) monopolistična posest atomske bombe ne more trajati dolgo, in

b) uporaba atomske bombe bo prepovedana.

Ali mislite, da se z nadaljnjim napredkom komunizma v Sovjetski zvezi, kolikor gre za Sovjetsko zvezo, ne bo zmanjšala možnost mirnega sodelovanja z zunanjim svetom. Ali je komunizem mogoč samo v eni deželi.

Ne dvomim, da se možnosti za mirno sodelovanje ne bodo samo zmanjšale, ampak se nasprotno lahko celo še povečajo.

»Komunizem v eni deželi« je popolnoma mogoč, posebno pa v taki, kakršna je Sovjetska zveza.

ninskim sistemom segajo po hrano po koreninskih kanalčkih prehodnih okopavin (listnatih rastlin) tudi v spodnje plasti zemlje.

Kar se tiče samega gnojenja žitaric, velja pravilo, da se hlevski gnoj za te uporablja direktno le v posebnih primerih (večkratna zaporedna setev žitaric itd.). Od umetnih gnojil so pri pravi uporabi hvaležne za dušična gnojila, seveda če imajo istočasno na razpolago dovolj kalija in fosforne kisline ter če je zemlja dovolj z apnom zasičena. V jeseni uporabljamo za žitarice od dušičnih gnojil (n. pr. do 100 kg na ha) apnenega dušika. Večje količine v jeseni niso potrebne, ker obstoja sicer nevarnost (zlasti pri lažjih tleh), da se ta hraniva izperejo iz gornjih rastlin dostopnih plasti. Umetni gnoj se sipa na surovo brazdo. Zato je potrebno dati zgodaj spomladi (takoj po skopnemju snega, še pred začetkom rasti) še do 300 kg apnenega dušika ne ob mokrem vremenu in vlažni zemlji. Spomladi je po gnojenju priporočljivo pobranati.

V pogledu fosfornih gnojil so žitarice za iste zelo hvaležne, zlasti pa še pri uporabi dušičnih umetnih gnojil. S superfosfatom gnojimo tik pred setvijo (branjemem). Na 1 ha do okrog 300 kg superfosfata.

Tudi kalijeva gnojila so žitaricam neobhodno potrebna, zlasti pa še na lahkih, pa tudi srednje težkih tleh. Na 1 ha se trosi 150 do 200 kg 40 odstotne kalijeve soli in sicer navadno pred setvijo. Lahko pa tudi zgodaj spomladi kot površinsko gnojilo, vendar je bolje že gnojiti jeseni.

Pri lepi jeseni je za setev ozimim časa dovolj. Vendar pa je potrebno zemljo čimprej pripraviti, da nas ne bo eventualno slabo vreme pri tem oviralo. Kdor nima lastne vprege, naj se posluži strojno-traktorskih postaj. Potrebno je, da KLO napravijo z istimi za interese za oranje na svojem področju obdelovalno pogodbo, to je, da jim sporoče, koliko površine pride v njihovem področju v poštev za traktorsko obdelavo. Vse seveda sporazumno s tamkajšnjimi kmetovalci.

Letošnji setveni načrt predvideva približno iste površine za ozimne kot so pri nas uobičajene. Predvideva pa se povečanje površin pod oljno repico, ki mora postati tudi našemu kmetu stalna kultura, kajti ona nam da najcenejši in najhitrejši maščobe. Da pa tudi najrajnejšo zeleno krmo, ki bo marsikateremu kmetovalcu spomladi prav prišla. Zato posejmo tudi čim več ozimne zelene krme, v prvi vrsti pride tu v poštev ozimna grahorica v zmesi z ržjo (1:20 kg grahorice in 50 kg rži na 1 ha). Nekaj grahorice je pri Naprozah na razpolago. Sejmo jo čim prej, kajti rana setev — zgodnja košnja, kateri potem sledi spomladi lahko še krompir, kuzuza itd., tako da dobimo dva pridelka v letu z iste površine.

Pred jesensko setvijo smo

V zvezi s pričetkom načrtnosti v našem občem gospodarstvu so na dnevnem redu razne kampanje, od katerih je po pomenu za ureditev naših prehrabnih prilik najvažnejša setvena. Le če bo ta pravočasno in pravilno izvedena, bo naša bodoča prehrana osigurana.

Splošen pojav po vsaki vojni je padec produkcije. To velja i za industrijo i za kmetijstvo. Dočim je za popolno obnovo industrije potrebna daljša doba in velike investicije, je obnova kmetijstva, zlasti pa v poljski proizvodnji, mnogo hitrejša, zaradi česar se ravno na tem področju lahko postavimo kmalu na lastne noge.

Lanska setvena kampanja se je vršila pod parolo: »Obdelati in posejati sleherni košček zemlje.« Letos dodajamo k temu še, da se zemlja čim bolje pripravi za jesensko kakor tudi spomladansko setev, ter da se ista pravočasno in do gotove meje načrtno izvrši.

Vsak napreden kmet ve, da je količina žetvenega donosa odvisna od nekoliko

faktorjev, od katerih so najvažnejši: dobro seme, pravočasna setev, gnojenje, priprava zemlje ter vremenske prilike. Vsi ti faktorji so več ali manj odvisni od kmetovalca samega. To se jasno vidi že iz izkušanj zadnjih dveh let, ko je vlada za naše prilike izredna suša, ko so imeli oni gospodarji, ki so izvršili dobro pripravo zemlje ter pravočasno setev ob uporabi dobrega selekcioniranega desinficiranega semena kljub neugodnemu vremenu dobro žetev.

Dobra naloga kmetovalca torej je, da si pravočasno, v kolikor nima že lastnega, priskrbi dobro seme. Kje ga bo dobil? So dve možnosti, in sicer, da zamenja svoje slaborodno seme z nekom v njegovi bližini, ki ima prvovrstno žito ali pa da si ga nabavi pri Naprozah, katerim je stavila naša ljudska oblast precej dobrega izbranega, očiščenega in razkuženega semena domačega izvora na razpolago.

Nadalje, važni pogoj za dober pridelek

je pravilna in pravočasna obdelava zemlje. Znano je, da se z dobro obdelavo, kakor tudi z dobrim semenom občutno dvigne donos. Dobro pripravljena in dovolj globoko prerahljana zemlja ima vse povoljne pogoje za zadrževanje vlage in zraka. V takem tlu ima rastlina vse pogoje, da v polni meri izkoristi mineralne snovi, ki so ji potrebne za rast in razvoj. Zemljo za setev ozimim je potrebno že nekaj tednov (2 do 4) pred setvijo umerjeno globoko preorati, da se ista do setve dovolj uleže.

Odločujoče je tudi pravilno kolobarjenje. Staro pravilo je, da listnatim rastlinam (okopavinam) sledijo bilnice (žitarice). Po možnosti je dobro v kolobar vključiti tudi metuljčnice (zbiralke dušika). Žitarice naj sledijo okopavinam iz tega razloga, ker ne zahtevajo direktne gnojenja s hlevskim gnojem in ker dobro uspevajo še v drugem letu po gnojenju. Razen tega razvijajo okopavine globlje korenje ter črpajo hranilne snovi tudi iz spodnjih plasti, tako da njim sledeče žitarice s slabše razvitem kore-

Proti zlorabljanju verskih čustev v sovražne protiljudske namene je treba nastopiti z vso politično silo in z vso strogostjo zakona

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Nato je tov. Marinko poudaril, da so naši voditelji s Titom na čelu neštetokrat pokazali, da se izraža naša demokracija v notranji konstruktivni kritiki, v stremljenju k boljšemu v mejah naše osnovne enotnosti, v čuvanju naših pridobitev za doseg vedno novih pridobitev in uspehov, ne pa v dopuščanju sovražniku, da vara zaostale sloje.

V zvezi z mlačnostjo do pojavov oportunizma je tov. Marinko zavzel stališče do dela klerofašistične duhovščine, ki zaradi pojavov popuščanja nekaterih naših organizacij vse bolj kaže roge. Poudaril je, da so bili sovražniki ljudstva pri nas v odprti politični množični borbi tako dotolčeni, da so izgubili vse pozicije in da jim je ostala samo še reakcionarna klerofašistična duhovščina. V njenem okviru rovarijo tudi ostanki in odenki drugih reakcionarnih klik. Tov. Marinko je pokazal na tako edinstvo reakcije tudi v svetu, kjer ljudstvo še ni prišlo na oblast (Italija, Avstrija, služba Vatikana najreakcionarnejšim mednarodnim krogom itd.). Tov. Marinko je dejal:

Spričo družbenega razvoja pri nas, spričo vloge, ki jo je v narodno osvobodilni borbi igrala mednarodna duhovščina, spričo izvedene agrarne reforme, izvedbe ločitve cerkve od države, s katero je ta izgubila svoje politične pozicije, in spričo gospodarskih pridobitev delovnega ljudstva je razumljivo,

da se reakcionarna cerkvena hierarhija ni mogla pomiriti z nastalim stanjem pri nas in da podpirana iz inozemstva naprej sodeluje z ustaši, križarji in podobnimi. To dokazuje cela vrsta procesov pri naših ljudskih sodiščih, na katerih je dokazano nadaljevanje istega zločinskega delovanja, kakršnega so vršili med narodno osvobodilno borbo.

Pa to niti ni vse. To je samo majhen del njihove zločinske dejavnosti. Protiljudsko delovanje te duhovščine se izraža tudi v mnogih več ali manj zakamufiliranih oblikah. Posluževala se je vseh mogočih cerkvenih prireditev, da odvaža politične manj budne vernike na pot protiljudskega rovarjenja. Značilno za njihovo politično reakcionarno orientacijo je toleranca in celo pomoč, ki jo duhovščina izkazuje tako zvanemu jehovstvu, proti kateremu so v stari Jugoslaviji nastopali z vso srditostjo. Danes naša katoliška duhovščina nima proti jehovstvu ničesar. V tem se jasno vidi, kam pes taco moli. Te dni so prišli na dan z novim pastirskim pismom, v katerem očitno ščuvajo na nerazpoloženje in odpor proti našemu ustavnemu redu in ljudskim oblastem. Naš politični aktiv OF mora v interesu večjega čuvanja ljudskih pridobitev in naše ustavne zakonitosti strogo razlikovati, kaj je nepolitično izpovedovanje vere in bogoslužja, ki ga je treba vestno spoštovati, in

kaj je zlorabljanje verskih čustev v sovražne protiljudske namene, proti kateremu je treba nastopiti z vso politično silo in z vso strogostjo zakona. Organizacije OF morajo s svojo množično politično dejavnostjo preprečiti, da bi klerofašistična duhovščina kakor tudi drugi reakcionarni elementi lahko imeli kakršenkoli uspeh v zavajanju ljudi, če bi poiskovali izkoristiti v svoj prid naš nadvse demokratičen volivni zakon in druga ustavna določila.

Ko je govoril dalje o kandidaturah, je naglasil, da se mora v kandidaturah odražati globoko ljudski in demokratični značaj OF. V okviru OF naj bodo v skupščini zastopane vse njene sestavne organizacije, vsi delovni sloji našega naroda. Svoj govor je tov. Marinko zaključil s temi besedami:

Mislím, da bi moral glavni odbor pri volitvah poudariti značaj in pomen zvezne ustave in enotnosti jugoslovanskih narodov, brez katere ne bi imeč suverenih pravic slovenskega naroda, brez katere sploh ni mogoče zamisliti našega nacionalnega obstoja. Naj bi Glavni odbor nadalje naložil Izvršnemu odboru, da vodi neizprosno borbo proti sleherni politiki vnašanja klic razdora med jugoslovanske narode in klice razdora v Osvobodilno fronto.

Glavni odbor mora zavzeti odločno stališče do reakcionarne duhovščine in drugih protinacionalnih elementov, do morebitnih poiskusov reakcije, da dobi pozicije v OF in razbije njeno enotnost, do vnašanja njenih skeptičnih pogledov, bojzljivosti in kom-

promisarstva v vrste OF. Glavni odbor mora ponovno fiksirati, v čem je bistvo naše ljudske demokracije, zlasti pa mora opozoriti na postavljanje več kandidatov, ki ne sme pomeniti rahljanje politične enotnosti, marveč samo opredeljevanje za to ali ono osebnost ene in iste linije OF, boriti se moramo za idejno politično enotnost ustavodajne skupščine in bodočega parlamenta kot odraza osnovne politične enotnosti našega naroda; ne smemo dopuščati frakcij, ker bi ta ali ona nujno morala prej ali slej postati agentura preostalih notranjih sovražnikov in reakcionarnega inozemstva; pri postavljanju kandidatov in v vsej volivni akciji se mora odražati vsa širina in politična enotnost OF kot vsenarodne politične organizacije.

V tem duhu in s to osnovo mislim, da moramo iti v volivno kampanjo, da bomo mi in ves slovenski narod pokazali primerno politično zrelost za vse velike naloge, bodočnosti, da bomo s temi volitvami ponovno demonstrirali proti tujcem, da bodo te volitve manifestacije volje za priključitev Trsta, za rešitev problema naših glavnih pravic, da bodo te volitve manifestacija bratstva jugoslovanskih narodov, da bodo mobilizacija za nadaljnje gospodarske napore, ki bodo veliki in potrebni za doseg popolne gospodarske neodvisnosti, da bomo dobili osnovo in veliki gospodarski procvit.

Konjiška mladina gradi novo cesto

V našem konjiškem okraju je med vasjo Črešnjice in Frankolovo že deset let čakalo na dokončno dograditev 1,5 km ceste.

Potrebo zgraditve tega dela ceste je uvidela ljudska oblast in odobrila v ta namen 200.000 din. Ta kredit pa bi še vseeno ne vršilo. Zato smo mi mladinci priskočili na zadostoval, da bi se to delo dokončno dopomoč. Formirali smo L. konjiško mladinsko delovno brigado »Toneta Melive« (Tone Meliva, gozdar iz Sl. Konjic, je vse od leta 1941 delal za OF, bil zaprt, po prihodu iz zapora šel v partizane, kjer je bil zajet in zopet mučen po zaporih, dne 12. februarja 1945 pa je bil obešen med stotimi talci na Stranica).

Za začetek nas je bilo samo 30, sedaj pa vsak dan še prihajajo nove skupine, da nas je že kar lepo število.

Črešnjčani so nas sprejeli s pozdravom »Zdravo udarniki!« Mi pa smo odgovorili, da se bo to šele videlo, če bomo res udarniki. Malo so se bali, kakor sedaj povedo, da jim bomo kradli sadje in grozdje. Ker se pa to do sedaj še niti v najmanjšem primeru ni dogodilo, so kar presenečeni in pravijo: »Nismo si mislili, da je naša mladina tako disciplinirana. Dali vam pa itak bomo sadja in mošta, kolikor boste rabili.«

Ljudje zelo cenijo naše delo. Kmet Dolar, predsednik KLO Črešnjice, je ves zasopel prinesel v štab brigade velik koš jabolk in breskev in hitel pripovedovati: »Tole sem vam prinesel, ker vem, da imajo mladi ljudje radi sadje. Včeraj smo imeli sestanek na KLO, kjer sem vsem polagal na dušo, naj vam pomagajo, kjer morejo. Če pridejo taki ljudje delat našo cesto, ki morda ta kraj prvič in zadnjič vidijo, moramo mi domačini, ki bomo vsak dan rabili to cesto, imeti za to delo še tem več zanimanja. Moramo vam iti povsod na roko, ker vidimo, da veliko žrtvujete za naš dobrobit.«

Za štab brigade so nam dali na razpolago prijazno kmečko sobico. Tov. Nada, kulturno-prosvetni referent v štabu, je sobico lično okrasila s parolami in slikami. Namestila je na steni diagrame, ki nam dnevno kažejo efekt dela, na veliki zeleni peči pa je uredila brigadno knjižnico, ki šteje 60 knjig in nekaj brošur, po katerih pridno segamo ob prostem času. Dali so nam na razpolago tudi kuhinjo, kateri posvečajo naše kuharice veliko pažnje, tako tudi intendant, ki ima v tem prakso, ker je bil pomočnik divizijskega intendanta v delovni akciji pri regulaciji Pesnice. Sploh vsa organizacija je dobra, ker so z nami tovariši, ki so si pridobili dobrih izkušenj na delu »Mladinske proge« in pri regulaciji Pesnice.

Vsak dan imamo 6 ur fizičnega dela, ostali čas pa porabimo za kulturne, politične in fizikalne ure in za razne konference.

Norme še do sedaj nismo postavili in tudi ne moremo točno presoditi storilnosti dela posameznika, ker delamo le pri čiščenju terena, kjer bo potekala cesta, pri kopanju prsti za nasip in rušenju gramoza. Ocenjati se

pa vsakega po njegovem obnašanju na delu. Najboljše se javno pohvali, najslabše pa pograja pred zborom brigade.

V brigadi smo takoj izvolili aktiv LMS, ki si je zadal posebno nalogo, da bo pomagal pri volitvah v aktiv LMS črešnjiški mladini. Imamo tudi pevski zbor ter se pripravljamo na kulturno prireditev.

Včeraj sta nas obiskala, ravno ko smo imeli politično uro, tov. okrajni sekretar OF iz Slov. Konjic in poslanec za konjiški okraj tov. Efenko. Zanimala sta se o našem življenju v brigadi in tov. Efenko je poudaril, da mi z graditvijo te ceste vršimo veliko poslanstvo in to je, da prevzgojimo sebe in to ljudstvo tako, da bomo povsod videli duh novega časa, ki zahteva od nas značajnega in napredno mislečega človeka; da nadaljujemo z delom, ki so ga partizani v teh krajih začeli in ga častno dovršimo s tem, da povsod kažemo ljudem, kakšni odnosi morajo biti danes do dela. Okrajni sekretar OF pa nam je obljubil vsestransko pomoč pri našem delu organizacije. Na vsak način se moramo dobro postaviti in pokazati svetu, da je tudi konjiška mladina zmožna nekaj narediti.

Sedaj je tu sezona ličkanja. Skoraj vsak večer gremo pomagat kmetom pri tem delu. Pesem in harmonika spremljata to naše delo, da veliki kupi koruze kar zginevajo pod našimi rokami. Vsi hitimo, ker če smo hitro gotovi, lahko potem še malo plešemo. Višek vsega prijetnega pa so večeri ob tabornem ognju na hribočku nad vasjo. Naši fantje so tako podjetni, da za vsak večer sproti naštudirajo razne skeče, da se ob njih razlega smeh daleč v dolino. Včasih tudi kakšno pesem deklamiramo in pa Nada s svojo harmoniko je vedno pri nas. Nihče se še do sedaj ni skesal, da je prišel v to delovno brigado in vsi pravimo, da tako lepega življenja še nismo imeli kakor tu. Iz dneva v dan se veča efekt našega dela na vseh področjih, tako da smo lahko že sedaj sigurni lepih uspehov.

Julka Bezovnik.

Akademija pionirjev s Hriba sv. Jožeta

To pot so se izkazali naši pionirji. V začetku akademije so sicer plašno pogledovali ljudstvo, če je zadovoljno z njihovo igro in pesmijo, a ko so spoznali, da kakor najmlajši, tako mladina in odrasli odobrava njihovo delo in se navdušuje nad njihovo izvedbo, so se sprostili in še lepše zaigrali. A kaj se ljudstvo ne bi navdušilo. Saj je bil spored tako lep in poučen, da je razveselilo starejše, ko so videli, da so najmlajši igralci doumeli vsebino in živo prikazovali razne slike kakor čebelico, peričice, mlade partizane itd., in iz srca vzklikali Titu in domovini.

Pionirji, le tako naprej. Pokažite, da tudi vi prispevate pri gradnji nove in lepše bodočnosti.

Ljudska prosveta

Dosedanje pevske prireditve kulturnega festivala

V nizu prireditev kulturnega tedna zavzemajo poleg dramatike najvidnejše mesto pevski zbori. Poletni meseci so bili včasih za pevske zборе, čas počitka. Danes ni več tako. Kljub obilnemu delu obnove, ob največjem poljskem delu, so mnogi zbori tudi v teh mesecih našli čas in voljo, da so nadaljevali s študijem, in le tako so mogli v okviru kulturnega tedna prirediti že več posrečenih pevskih prireditev.

15. septembra je koncertiralo v Šoštanju, ob 15 letnici svojega obstoja, pevsko društvo »Cankar«. Ta zbor, ustanovljen na iniciativo idealnih, progresivnih, mladih študentov, Bibe, Božeta in Dušana, Kajuha itd., je prehodil v času svojega 15 letnega obstoja težko pot progresivnosti in se povsod danes v zbor, ki bo s smotrenim delom, načrtnim študijem in s pridnostjo mlajših sil lahko ustvaril v Šoštanju še mnogokaj lepega. Koncert je bil prav lepo obiskan in dostojna počastitev 15 letnega jubileja.

V nedeljo 22. septembra sta bila v Žalcu kar dva koncerta. Dopoldne je priredil koncert pevski zbor iz Letuša, ki lahko postane eden najboljših zborov Savinjske doline. Popoldne je bil istotam koncert učiteljc tečajnic, ki so nameščene po celjskem okrožju in so naštudirale svoj program na tečaju v Černučah. Zbor združuje vrsto mladih glasov, vzraslih v lepo pevsko enoto, glasovno izenačeno in upeto. Program je obsegal vrsto novejših ženskih zborov.

Isti dan je nastopilo v Celju pevsko društvo Svoboda. Je to močan moški zbor (40 pevcev), ki ima vse pogoje, da se razvije v prvovrsten moški zbor. Glasovno zbor sicer še ni izenačen, ima pa v vseh glasovih vrsto resnih in pravih pevcev, ki bi z načrtnim študijem (strokovna zborovska šola) postali steber zbora, ki ga bo še treba pomnožiti z vrsto mladih, svežih grl. Posebno pažnjo bo treba polagati še vokalizaciji in dikciji, smiselni deklamaciji in dihanju, izogibati se prehudim forte in zunanjim učinkom. Program je obsegal vrsto partizanskih in umetnih pesmi.

V ponedeljek zvečer je priredil moški zbor iz Žalca koncert v Sv. Pavlu pri Preboldu. Program je obsegal pesmi starejšega datuma in partizanske, ki jih je spremljal orkester. Zbor obstoja večinoma iz starejših pevcev, ki razumejo smisel pesmi. Bo pa treba pritegniti novih mladih moči.

V torek zvečer je bil koncert sindikalnega zbora in godbe na pihala tovarne emajlirane posode v Celju. Nastopili so moški, ženski in mešani zbor. Moški zbor je od-

pel vrsto pesmi, med njimi več narodnih. Glasovni material je prav dober, sicer še ne izenačen in homogen, a čuti se, da se od dne do dne izpopolnjuje. Ne moremo se strinjati s samovoljno interpretacijo pesmi in sekanja in trganjem melodične linije. Izgovorjava je še nejasna in neenotna, velike pažnje je posvečati dinamiki, dirigenti se pa mora izogibati vseh konvencionalnosti in manir, ki so preračunane samo na zunanji efekt. Zelo simpatičen je ženski zbor, ki polagoma že vrašča v celoto, ki se zna v pesem živeti. Mešanemu zboru se pa čuti, da ni vnet. Moški glasovi so nasproti ženskim, izrazito premočni.

Tako je vrsta posrečenih koncertov pokazala, da razpolaga Celje in okolica z vrsto dobrih pevskih zborov, dobrim materialom in da je v pevcih in pevovodjih mnogo pravega pevskega duha in ljubezni do naše prelepe pesmi.

Ako bodo našli pevski zbori pravičen medsebojni odnos sodelovanja in podpiranja, ko bo vsak pevec občutil uspeh katerega koli zbora za svoj in uspeh vsega delovnega ljudstva in ko bomo znali pritegniti k petju široke mase, se bo rodila mogočna pesem svobode in moči, ki bo ustvarila boljšega, pravilno usmerjenega socialnega človeka.

Ta teden sledi še vrsta glasbenih prireditev. V soboto popoldne in zvečer pa bo tekma in nastop vseh pevskih zborov v Domu OF. Na tej tekmi naj sodeluje v ocenjevanju zborov vso občinstvo. Vsak posetnik koncerta, bo dobil s programom listek, na katerega naj napiše, katero pesem smatra za najbolje zapeto — posebej moški, ženski in mešni zbor.

V tem je podana slika bolj tehnične izvajanja. Glede same vsebine programa pa bomo spregovorili drugič. J. V.

S tekmovanja gledaliških družin

Na srečanjih z življenjem našega ljudstva po njegovih vaseh, trgih in naseljih, nas more ta čas ganiti dvoje momentov, dvoje najznačilnejših potez današnje naprednosti našega ljudstva, to sta na eni strani njegov nezadržni polet k obnovi po vojni prizadete domovine in istočasno reševanje vseh ostalih socialnih vprašanj, na drugi pa visoko zanimanje in skrb za prosveto. Da, naše ljudstvo razume in sledi svojim ljudskim prerokom: gospodarski napredek ter dvig lastne duhovne kulture sta ta čas, v s tolikimi žrtvami priborjenem miru njegova osveta.

V tem trenutku pa imamo v mislih predvsem kulturno-prosvetno delo našega ljud-

Franc Hribar - Savinjšek:

Mauthausen

(Dalje)

Sprejem

Za koncentracijsko taborišče Mauthausen do tedaj še nismo vedeli. Zdi se mi potrebno, da ga nekoliko in v glavnih obrisih opišem. Taborišče je bilo zgrajeno v letu 1938, po tem, ko je vdrl Hitler s vojimi tolpami v Avstrijo. Tudi tu je naletel na mnoge opozicionalne elemente in začel v množicah zapirati protifašiste. Knez Starhemberg je kot pristaš habsburške monarhije takrat pobegnil iz Avstrije, ki jo je Hitler priključil Rajhu, njegova fevdalna veleposestva pa so bila zaplenjena. Na enem izmed mnogih Starhembergovih posestev je zgrajeno koncentracijsko taborišče Mauthausen, na razglednem griču na levi strani Donave. Od železniške postaje istega imena je oddaljeno kakih šest km in približno osem in dvajset km od Linza. Taborišče je obzidano z orjaškimi skalami od sprednje strani, ostale strani pa so bile šele v gradnji. Sicer pa ima še štirikratni žični obroč. Pri zunanjem obroču so približno na vsakih sto metrov stražarski stolpi, na njih pa težki mitraljezi, ki dobro obvladajo določeno področje. Notranji manjši obroč je obdan, kot vsi ostali, z bodočo žico, ki pa je nabita z električno strujo visoke napetosti. Od sprednje strani notranjega obroča je še osem metrov visok

ča žica v devetih pramenih in nabita z močno električno strujo. Poleg tega so nameščene na gosto žarnice, ki avtomatično zažarijo, čim bi se kdo dotaknil žice. Spričo takšnih naprav je pobeg bil povsem izključen.

Pri glavnem vhodu so na desni strani tri stavbe: prva je pralnica in kopalnica, druga je kuhinja, tretja iz železobetona zgrajena stavba, pa je krematorij. Na levi strani je v pravokotni smeri bolnica, nasproti bolnice pa štirikrat po pet barak. To so barake ali bloki za kaznjence. Vsaka skupina petih barak je za pet stopnic višja, ker je svet valovit. Barake so dolge tri in petdeset metrov ter vse enako zgrajene. Podobne ko jajce jajcu. Na zunanji strani notranjega obroča je polno sličnih barak. Tu so nameščene razne delavnice in pisarne. Na pročelni strani so ogromne garaže, zidane iz kamna.

Skupine lepših barak pa so določene za stanovanja SS-ovskim stražarjem. Okrog teh barak je polno lepih gred, zasajenih z rožami, ki jih morajo kaznjenci najskrbneje negovati. Nad glavnimi vrati je velik bakren emblema — simbol nemškega fašizma.

V to satansko gnezdo so nas štiriindvajsetega avgusta prignali pobesneli krožni zid, nad tem zidom zopet bode-

hitlerjevski opričniki. Takoj so nas predali novim spočitim stražarjem. Bila je noč, zato je vladala v taborišču še popolna tišina. Postavili so nas spet v vrste po pet in porinili za zid. Preštevali so nas neprestano. Prihajali so vedno novi SS-ovci in uganjali po svoji metodi burke. Pokazali so takoj, da znajo vsi eno. Pretepati, suvati in brcati. Stali smo ves čas na tako imenovanem »Apelplatzu« na prostem. Jedli že nismo štiri in dvajset ur in vsakdo ve, kako vožnja v vlakcu človeka človeka iztrese. Ob štirih zjutraj se oglasi zvonec in tedaj je zašumelo v barakah kot v orjaškem panju. Zagledali smo vse polno ljudi, niso le urno tekali, marveč dobesedno švigali sem ter tja. Naenkrat opazimo na stotine kotlov, ki jih prenašajo ljudje, oblečeni v belomodro pramenastih oblekah. Izgledalo je, kot bi bili oblečeni v pižame. Izza oken prvih barak smo videli snažne postelje, bele rjuhe in s karirastim eksfordom oblečene odeje. Vse to nas je nekoliko pomirilo. Ugibali in sklepali smo: tu vlada red in snaga.

Preden se je čisto zdanilo, so nas skrili za kopalnico, da nas ne bi trume kaznjencev, odhajajočih na delo, videle. Tako delajo z vsakim novim transportom. Prihajali so še vedno novi stražarji, nas spraševali to in ono in nam grozili, češ, da smo »Hecken-schützi« (partizani). Še vedno smo stali na dežju. Bili smo že do kože premočeni in stresal nas je mraz. Okrog desetih pa se je za-

čelo striženje in kopanje. Striženje samo je bilo že prava muka. Največ las in dlak so nam spričo dognanega orodja enostavno popipali. Tako populjene so nas zapodili pod prhe, kjer so nas v hitro menjajočih curkih kropali in knajpali. Po tem, ko so nas še enkrat natančno popisali, našo obleko in prtljago pa le površno vpisali, so nas v manjših skupinah povsem gole odvedli v

Block No. 19

Ta blok je bil tiste čase nekakšna sprejemnica. Vsi novodošli so morali skozenj. Tam smo tudi mi dobili »pižame«, to je kaznilniško uniformo. Lahka bluza in hlače iz gradla, vse staro, ponošeno in zakrpano. Za noge pa par skoraj pol metra dolgih lesenih pantofljev iz topolovega lesa.

Čepic nam niso dali. Ko smo vse to v naglici navlekli nase, so nas poklicali h kosilu. Dobili smo krompirjev guljaž, ki pa smo ga v Mauthausenu jedli prvič in zadnjič.

Za tem smo bili predani »blockpersonalu«, ki ga tvorijo kaznjenci nemške narodnosti. Vsak blok ima starešino, dve sobni starešini, to je za sobi A in B, nadalje blokovnega pisarja in brivca. Teh pet oseb je nekakšen »bog bogova«, ki imajo skoraj neomejeno oblast nad kaznjenci. Nad njimi skušajo pokazati vso svojo »avtoriteto«, zlasti pa vtepsti novopripranim čimprej strah v kosti. To hlapčevsko službo Hitlerja so pokazali že prvi dan nad nami. Kljub

stva, ki ga že ves tekoči mesec manifestira ljudsko prosvetno tekmovanje gledaliških družin, pevskih zborov, godb, razstave naših likovnih umetnikov, literarni nastopi naših ljudskih pesnikov in pisateljev itd. Ta tekmovanja v prosvetnem delu naših delovnih množic naj dajo pregled nad sposobnostjo posameznih kulturnih delavcev in skupin, ki bo v bodoče podlaga za načrtnejše in intenzivnejše delo na tem področju.

V okviru tega tekmovanja v ljudsko prosvetnem delu se vrše ta čas ocenjevanja nastopov posameznih gledaliških družin. In ocenjevalne komisije nimajo lahkega dela. Predvsem ne moremo dela prostovoljskega igralca ocenjevati s strogimi merili poklicnega gledališča, kakor tudi ni na mestu bodisi pretirano laskanje in hvaleisanje, bodisi »globokoumno kritikarstvo«, ki včasih ubija vso dobro voljo agilnega začetnika. Toda oceniti je treba istočasno igralsko že rutinizirano, bolj izvežbano in ročno igralsko družino v tergu in igralsko stremiljeno vaškega gledališča, ki se je drznilo »uprizoriti« Cankarja, ali pa nastop progresivnega delavskega odra v predmestju, ali pa celo odrski nastop kmečke mladine, ki jo v njenem igralskem stremiljenju vodi delavec proletarec. Kdo zasluži več? Toda, da ne zaidemo predaleč. Z zadovoljstvom in v svoj ponos moremo ugotoviti, da naše igralske skupine vse bolj in bolj doumevajo smoter svojega gledališkega dela, to je narodno etično in ljudsko politično vzgojno stremiljenje. To dokazujejo avtorji z njihovega repertoarja: Finžgar in Cankar in Pavšič in Linhart... Delo naših ljudskih odrov moremo že mirno označiti z besedami Gorkega: »Nič nas ne veseli skrivati se pred življenjem v neplodna in šaljiva razmišljanja o vseмирskih katastrofah, o tem, da morda čez milijon let ugasne naše sonce. Učimo se v trdi šoli samozobrazbe, učimo se misliti ob poteku svojega dela in na njegovih posledicah spoznavamo tajne sveta...«

Grobelnik

Posnemajmo

Prostovoljna gasilska četa Gotovlje je od izkupička prireditve darovala za gradnjo Mladinske proge 2500 din. S tem so naši gasilci pokazali svojo zavednost, vedoč, da je uspešen razvoj naše države odvisen tudi o trdne povezanosti naših organizacij. Naša mladina bo še z večjim veseljem delala, ker ve, da ni osamljena v svojem delu. Naj bo ta primer v zgled vsem ostalim gasilskim četam in drugim organizacijam.

—sb—

Tov. Sovinc Jože, avtomehaničar, Celje, Sodnijska ul. 3, je daroval AFŽ IV. četrt kot prispevek k rednim prispevkom za Dečji dom na Polzeli din 500.— in ne din 50.—, kakor je bilo v zadnji številki pomotoma objavljeno.

vsej naši utrujenosti nas niso pustili niti minute počivati. Podili so nas s kota v kot. Tudi v sobi nismo smeli ostati. Spodili so nas na dvorišče, kjer so nas z vso važnostjo učili napravljati slamnjače. Tiste čase so bile še v dveh etažah. Dolga 180 cm in 60 cm široka. V vsaki sva ležala po dva.

Šele ta dan smo imeli priliko, spoznati se med seboj. Bili smo iz raznih krajev Spodnje Štajerske. Iz Celja, Petrovc, Griž, Št. Pavla, Polzele, Braslovč, Šmartna ob Paki, Soštanja, Velenja, Hrastnika, Trbovelj, Radeč, Zagorja, Zidanega mosta, Maribora, Ruš itd. Največ je bilo rudarjev iz Zagorja. Vseh nas je bilo, kot smo ugotovili 251.

Razumljivo je, da je še vedno bilo med nami takšnih, ki fašističnih metod ubijanja in mučenja ljudi niso poznali. Taki so mislili; no ker nas že kar prvi dan niso pobili, bo že nekako šlo. Toda te iluzije so hitro odpadle.

Ko smo prvi večer na znak zvonca polegli, smo slišali hropenje nekega tovariša, doma z okolice Maribora. Bil je težko bolan za sladkorno boleznijo. V natlačeni sobi, kot je bila, mu je zmanjkalo zraka. Zadušil se je skratka. Našli smo ga zjutraj trdega. To je bila prva žrtev.

Do takrat je bila navada v tem taborišču, da so vsi novinci ostajali v bloku št. 19 po štirinajst dni, preden so jih poslali na delo. Pri Slovencih so s to prakso prenehali. Nas so spodili že po

Kultura

Likovna razstava v Celju

V času kulturnega festivala od 22. do 29. septembra 1946 v Celju se je predstavilo s svojim delom Celjanom nekaj slikarjev iz njihove sredine. Razstava, ki je bila prvotno zamišljena samo kot razstava samoukov, prikazuje v svojem prostoru vrsto del, poklicnih in samoučnih slikarjev in kiparjev. Srečamo že znana imena poleg še neznanih, mlade talente in starejše že izbrušene delavce. Čeprav skromna v svojem obsegu, nam vendarle podaja nekaj prežer preko dela dobe, ki je minula od prve okrožne likovne razstave po osvoboditvi. Predstavljajo se nam kot slikarji: prof. Štuka Cvetko, Mehle Karel, Pristovšek Vera, Zuža Jelica, Jeraša Avgusta, Konec Konrad, Maček Anja, Podjet in Zdošek Marjan, kot kiparja Salezin Edvard ter Zelenko Karel, ki je zastopan predvsem tudi z grafikami. Izmed teh je večina znanih že iz prejšnjih razstav v Celju.

Štuka Cvetko je tokrat razstavil vrsto velikih akvarelov in dvoje olj. Značilno za njegovo delo je fino zapopadenje materiala, pestrost barv in točnost risbe. Manjka mu pa zraka in sočnosti.

Mehle Karel je podal v svojih slikah znanje sensibelnega slikarja. Njegove slike so barvno sočne, odlikujejo ga velikopoteznost tehnike ter pristen harmoničen barvni občutek. Omeniti je treba pred-

vsem njegovo »Jesen«, ki je pritegnila pozornost večine obiskovalcev.

Pristovšek Vera razstavlja nekaj portretov v pastelu, nekaj pokrajini ter dvoje olj. Kot portretistka nam je že znana. Njene portrete karakterizira enostavnost barvne ploskve, dobra kompozicija prostora in precej drzna tehnika. Vendar iz njih ne diha življenje. Pokrajine so manj privlačne.

Zuža Jelica razstavlja dva portreta v olju, ki naredita na gledalca ugoden vtis. Posebno »Portret« je v svoji razsvetljavi, pokretu in celoti dobro zasnovan. Samo imamo ob njem nekoliko grafičen občutek.

Jeraša Avgusta je zastopana z dvema olji in dvema akvarelo. Zeleti bi bilo, da bi podala svoje slike nekoliko pestreje. Akvarel pokrajine je brez dvoma na razstavi njena najboljša slika. Mislimo, da bi malo več truda pri študiju barv tovarišici dobro delo.

Med samouki je najmočnejša oseba Konec Konrad. Razstavlja v celem 6 akvarelov in troje olj. V njegovem delu se čuti iskreno hotenje najti v sebi izraza in strog študij barv in njenih harmoničnih odnosov. Omembe vreden je akvarel »Breg I«, kjer nam slikar s fino nijansiranimi barvami lepo podaja motiv. V olju je manj učinkovit. Zeleti bi bilo, da postavlja širše barvne ploskve in jih harmonično poveže.

Maček Anja, mlada talentirana samoukinja, nam podaja dobro občutene in

ljic, katerih se ti otroci oklepajo kot mater.

Priredili so akademijo s prav ljubkim sporedom, ki je izražal napore in skrb njihovih predpostavljenih da jih vzgojijo v kar najboljšo Titove pionirje in državljane naše mlade domovine.

Prisrčno so se poslovili od nas, nas vabili na skorajšen ponoven obisk in zagotavljali, da se bodo pridno učili in da hočejo biti vredni sinovi in hčere mlade Jugoslavije. Nekaj pionirk nas je spremlilo na postajo in vso pot so prepevale partizanske in domoljubne pesmi.

Otroci želijo obiskov žena, želijo nežnosti in lepih besed in vsaka, ki je videla njih vesele obraze in žareče oči bo še šla, da jim vsaj za kratek čas odari malo materinske ljubezni.

Celjanke! Prevzele smo patronat nad tem domom, spomnimo se, da prihaja zima in da ti otroci rabiho še zimskega perila, obleke in zlasti copatk.

AFŽ IV. četrt Celje-mesto

Iz okraja Mozirje

21. septembra je bila otvoritev okrajnega kulturnega festivala v Soštanju. Prosvetni aktiv iz Topolšnice je predvajal

držno slikane akvarele. Posebno »Jezero« je v svoji velikopoteznosti in dobro karakterizirani risbi zelo učinkovito. Zeleti bi bilo, da se tovarišici nudi možnost izpopolnjevanja.

Zdošek Marjan, tudi samouk, razstavlja dva mala akvarela, od katerih je »Cinkarna« simpatičnejši. Odlikuje ga točna risba.

Salezin Edvard, kipar, nam je v portretih maršala Tita in generalisima Stalina podal dvoje, ne čisto posrečenih kipov. Manjka v njih nekakšna posebljenost idej, ki so vodile naše narode v borbi. Modelacija je mnogokrat neposrečeno izvedena. Oblikovno posebno moti nesorazmerje med vratom in glavami portretov. Upamo, da se nam bo na prihodnji razstavi pokazal z boljšimi deli.

Zelenko Karel je zastopan z 11 grafikami ter enim kipom. Dela so izvedena v različnih tehnikah, kar daje pester vtis celotnim razstavljenim predmetom. Posebno je občinstvo zanimal kipec »Slepi berač«, v katerem je ostro karakterizirana duševnost slepca. Zivo stopa v oči portret K. Jezernika, ki je plastično zelo učinkovito podan. Radiranke so v svoji risbi in razdeljevanju svetlobe ter sence zanimive. Iz celotnega okvirja izpada skica »Most«, katera ni primerna za razstavo.

Razstava je v splošnem zapustila ugoden vtis. Gotovo je, da bodo naše ljudske oblasti razstavljačoč vestransko podprle, bilo to z nakupom slik, kar bi pripomoglo k olepšanju naših pisarn in javnih prostorov, ali z vestranskimi naročili. Sigurno ni koristno razstaviti, da je tako malo letakov, kar ima posledico, da razstava ni tako obiskana kot bi bila lahko. K. B.

— — —

Dopisi

Žene iz Celja so obiskale Dečji dom Vere Štandrove na Polzeli

Žene IV. četrti Celje-mesto so v nedeljo 15. septembra obiskale otroke, ki so postali žrtve vojne in se nahajajo sedaj v Dečjem domu na Polzeli.

Prisenitil nas je sprejem malčkov na kolodvoru, ki so nas takoj obstopili in odšli nato z nami lepo v dvoredu proti gradu.

Razdelile smo prinešene igračke. 45 najmlajših, ki so jih z velikim veseljem sprejeli, istotako sadje in pecivo, ki je bilo razdeljeno tudi med večje. V domu je 90 otrok od 2 do 14 let, imajo lepo urejene spalnice, obednico, učilnico in igralnico za najmlajše. Dom se ravno renovira in bo do 15. novembra moderno opremljen in urejen, tako, da ti otroci ne bodo pogrešali ničesar. Hrano imajo izdatno in tečno ter so nam na vsa vprašanja glede prehrane, nege in nadzorstva odgovorjali kar najbolj povoljno. Vidi se ljubezen njih vzgojite-

dveh dneh na roboto. Nekaterim se je posrečilo, vriniti se v profesionalne delavnice, dve sto pa so nas poslali na delo

V SIEDLUNGSBAU

Kot smo mogli dognati, je bilo takrat v taborišču okoli 7000 kaznjencev skoraj vseh evropskih narodnosti. Vsa ta množica je bila zaposlena na raznih delovnih odsekih ali tako imenovanih komandah. Poleg nešteti delavnic, kjer je bilo zaposlenih tisoče kaznjencev, so se gradile ceste na štirih krajih, imenovane »Strassenbau I, II, III, IV. Nadalje Komandobau, ogromna kamnoloma v Wienergrabnu, Strafkolona itd. Večina Slovencev je torej prišla na delo Siedlungsbau.

Ta odsek dela so pravkar šele odprli. Namenili so se, da s kaznjenci zgrade veliko naselje hiš za SS-ovce. Ravnege sveta je v tistem kraju prav malo. Vsa pokrajina Mauthausena je valovita, kot bi jo narava posejala z ogromnimi kritinami. No nemški fašisti so delali načrt, da bi z delovnimi močmi zaslužjenih narodov splanirali ta od narave grbast svet.

Siedlungsbau je oddaljen od taborišča 3 km. Nekaj stavb je bilo v dolini za cesto že napol zgrajenih. Glavno naselje pa je bilo zamišljeno na prostranem griču. Da se je lahko dovažal vsakovrstni stavbni material, se je morala najprej zgraditi cesta. Do časa, ko smo bili prignani sem Slovenci, je bilo tu zgrajene ceste kakih dvesto metrov. Na griču je bila izkopana temeljna jama za

prvo hišo. Trasirana pa je bila vsa cesta in označeno s koli, kje bodo stale bodoče hiše. Premer stavb je bil 16 krat 10 m.

Na odseku Siedlungsbau je bilo zaposlenih šest sto kaznjencev. Nemški kaznjenci kot preddelavci, Španci kot zidarji, Čehi, Poljaki in Slovenci pa kot pomožni delavci.

Ta sprevod šest stotih kaznjencev se je pomikal vsako jutro ob šestih pod močno stražo SS-ovcev na delo v Siedlungsbau. Čim smo dospeli na mesto, smo morali stati tako dolgo, da so SS-ovci zasedli položaje okrog delovišča. Straže so bile tako na gosto razporejene, da so povsem obvladale okolico. Za primer dežja so imele vsaka svojo utico. Ko je komandofirer s piščalko dal znak, da so stražarji na mestih, so nas razdelili v skupine po petdeset mož. Dali so nam krampe in lopate in pod vodstvom nemškega preddelavca, imenovanega »kapo«, smo začeli ob sedmih kopati prst. Kopali smo jame štiri metre v globino. V takšni jami je ogromno prsti. Skopali smo jo v enem tednu. Vsa prst je bila izmetana ven samo z lopato. Niti ene samokolnice se ni uporabilo pri tem delu. Najmanj dvajsetkrat je bila vsaka gruda na lopati. Delalo se je namenoma tako primitivno, kot so delali sužnji pred več tisoč leti. Naduti nemški fašisti so mislili takrat, da je njihov sistem že utrjen in večen.

Delavnik je bil deseturni. Opoldne je bil enourni odmor. Pa tudi ta odmor nam

Cankar-Delakovo kolektivno dramo »Jernejeva piavica«. Občinstvo, ki je napolnilo dvorano do zadnjega kotička, je z aplavzom dalo priznanje igralcem, ki so se odlično vživele v svoje vloge. Predgovornik je občinstvu v glavnih obrisih prikazal vsebino igre in veliko delo pisatelja Ivana Cankarja.

22. t. m. je igralska družina v Smartnem ob Paki igrala Hudalesove »Aktiviste«, ki prikazuje življenje iz časa narodno-osvobodilne borbe. Mladi igralci so se potrudili, da bi občinstvu nudili čimveč. Nekateri so pokazali, da bodo odlični igralci.

V Velenju so dne 21. t. m. odprli sadjarsko razstavo, ki je vzorno urejena in nam prikazuje vse vrste sadja Saleške doline. Prebivalstvo v velikem številu obiskuje to razstavo.

Na Ljubno je dne 22. t. m. napravil izlet delovni sindikat zdravstvenih ustanov iz Celja in posebna ekipa zdravnikov iz Topolšnice. Pregledali so preko 1200 ljudi, nudili jim zdravniško pomoč in zdravlila. Ljudstvo je zdravnikom in osebjem silno hvaležno za njihovo požrtvovalnost.

Angela in Milica

je komandofirer spremenil v ekserciranje brcanje in pretepanje. Kosilo je pripeljalo tovorni avto. Prazne kotle smo zvečer izmenoma nosili v taborišče.

Po ekserciranju smo ob enih spet pričeli z delom. Oddiha nam niso pustili. Na delu mora vse neprestano gibati. Vsemogočni kapo venomer kriči nad nami »Bewegung« in vihti palico.

Prve dni so z nami postopali kapi nekam kavalirsko. V nekaj dnevih pa so nam dali spoznati, da palic ne nosijo za šalo. In pa tudi, da Slovenci nismo nobena izjema. Narobe, prav nas so začeli najbolj pretepati. Bil smo tudi »verfluchte Kroaten, Stinksacki, Drecksacki, Muselmani« itd. Marsikdo se je čudom čudil, kako je mogoče, da so Nemci tako množično posuroveli. Saj je bilo vedno slišati po vsem svetu o Nemcih, kako so kulturni in napredni. No, mi smo videli in čutili prav obratno. Pravilo je bilo: čim bolj okrutni, tem boljši Nemec. Ljudje s človeškimi čutom so bili med Nemci samo še izjeme. Tako je učil »nacionalsocializem«. Od tod takšna nezasišana podivjanost.

Po naših telesih so padali udarci dan za dnem od vseh strani. Preddelavci kapi so namreč skoraj sami kaznjenci Nemci ali kvizlinški lizuni drugih narodnosti. (Dalje prihodnjč.)

Širite tisk OF!

Fizkulturni znak — temelj fizkulture v FLRJ

Tekmovanje in sprejemanje kompleksa ZREN-a sta temelj našega fizkulturnega gibanja. Uvajanje tega tekmovanja pri nas, njegovo množično izvajanje med mestno in vaško mladino širokih slojev delovnega ljudstva, bo imelo velik vseljudski pomen.

Ce proučimo spored in znanstveni temelj tekmovanja za fizkulturni znak, lahko ugotovimo, da služi izpred vsega splošnemu razvijanju telesnih zmožnosti in zdravja mladine ter ljudstva. V tem, to lahko trdimo, je temeljni pomen, iz katerega izvira tudi vse drugo, ker samo zdrav in močan človek lahko uporabi z največjim uspehom vse svoje sile za izpolnjevanje življenjskih nalog. Dobro vemo, kakšne sledove so pustili na naših ljudeh vojna, opustošenje, lakota, mraz, razne bolezni in ostale težave. Minilo bo precej časa, preden bomo ozdravili in odstranili vse posledice. Zato je boljše šanje ljudskega zdravja, telesna vzgoja mladine in našega ljudstva obča, nad vse pomembna naloga.

Po vojni je naša domovina razdejana in požgana, porušena in okradena. Prva naloga, ki je pred nami, posebno pa pred našo mladino, je, da damo vse svoje sile in zmožnosti za to, da se obnovi vse, kar je razdejanega in da storimo vse za nov popoln razcvet domovine. Skrb in delo našega maršala, velikanski naporji ljudske oblasti v tej smeri nam jasno kažejo, da je to obča, najposrednejša in najpomembnejša naloga. Že doseženo delo v tem priča, da smo se z uspehom lotili te naloge in da se pripravljamo na nova, še večja dela. Nedvomno občeljudskega pomena je, da naša mladina z množičnim in vsestranskim tekmovanjem za fizkulturni znak še bolj razvije svoje delovne zmožnosti in se pripravi za udarniška dela v obnovi domovine.

Naši narodi ne bodo nikoli pozabili stotisočev najboljših sinov in hčera, ki so padli v težkih bojih za svobodo in srečnejšo bodočnost domovine. Z nešteti junaštvi in žrtvami ter s potoki dragocene krvi so popisane najslavnejše strani naše zgodovine, ki jih bodo prebirala pokolenja in jim bodo vir novih moči.

Naša bodočnost in slavna preteklost obvezujeta nas in naše zanamce, da bdimo nad vsako pedjo svoje lepe domovine, da neomajno čuvamo in razvijamo velike pridobitve osvobodilnega boja. Ustava naroča naši vojski, da brani in varuje neodvisnost državnih mej ter da služi miru in varnosti. Obramba domovine je največja dolžnost in čast vsakega državljanca. Zato je pripravljane in usposabljanje za obrambo domovine sveta dolžnost vsakega posameznika in vsega ljudstva. Zato pomeni tekmovanje za fizkulturni znak, ki naj dvigne brambenost naših narodov in razvije pri tekmovalcih pogum, moč, disciplino in druge čednosti, tudi pripravljane najširših množic naše mladine za jugoslovansko armado. Zato ima to delo velik, splošno ljudski pomen.

Ko smo se prebijali skozi neprehodne strmine, ko smo prenašali najtežje napore, premagovali težave in gledali zverinstvo svojih sovražnikov, smo se še bolj učili ljubiti svoje ljudi in svojo domovino. Vzljubili smo vsak njen košček: kamen v golih planinah in hitre brzice, globoke gozdove in utrujajoče višave, naše modro, ponosno morje in nebo. Vzljubili smo drug drugega brez ozira na kakršne koli razločke, ki so nas včasih morda razdvajali. Ta ljubezen in enotnost je polna nenavadne moči in nezlomljivega prepričanja v bodočnost: v nas se je rodilo novo čustvo, čustvo velikega rodoljubja, ki nas napolnjuje s prezirom in sovraštvom do narodnih izdajalcev.

Vidite, ta novi patriotizem, to brezmejno ljubezen do jugoslovanske armade, naše zaščitnice, do vsakega koščka domovine, do naših pridnih in drznih ljudi v sebi neprestano razvijamo, saj nas vodi nenehno v nove storitve. Uresničenje tekmovanja za fizkulturni znak pomeni istočasno razvijanje tega občutja, razvijanje rodoljubja pri našem ljudstvu in njegovo pripravlanje na izpolnjevanje obveznosti, ki izvirajo iz tega rodoljubja.

Že od prvih dni, od prvih osvobodilnih strelav, ki so se oglasil z naših hribov, od prvih jurišev z motikami in vilami, se je visoko dvigal v obeh naših narodov lik Titovega partizana. V času osvobodilne vojne je ta lik neprestano rasel v drznih juriših, slavnih zmagah in strašnih naporih za osvoboditev vse domovine. Danes je ta lik, lik borca jugoslovanske armade, izklesan do popolnosti in bo večno ostal našim pokolenjem posnemanja vreden vzor in primer, ki bodo o njem govorili s ponosom. V tem liku so združeni brezmejna ljubezen do ljudstva in domovine, pogum, udarnišvo v delu, nepopustljiva vztrajnost, pravičnost in moč. Pripravljati se in tekmovati za fizkulturni znak pomeni ohranjevati ta lik, učiti se in prizadevati si z vsemi močmi, da ga dosežemo in tudi v sebi izpopolnimo njegove čednosti.

S tekmovanjem za fizkulturni znak hočemo množično vključiti najširše vrste naše mladine in delovnega ljudstva. Iz »Pravilnika« vidimo, da je naloga tekmovanja v nižjih stopnjah predvsem ta, da obsežemo s fizkulturo najširše sloje; fizkultura naj jih zamika, naj dvigne splošno zdravstveno ravnen in zagotovi pravilen telesni razvoj. Cilj tekmovanja v višjih stopnjah je, da razvijemo te zmožnosti do vrhunca in da omogočimo dosežanje kar najboljših športnih storitev. Zato je tekmovanje urejeno na načelih postopnosti in vsestranskosti. Razen ciljev, ki smo jih našli na začetku, uresničuje torej tekmovanje za fizkulturni znak tudi vsa načela našega fizkulturnega gibanja. Zato lahko podčrtamo, da bo to tekmovanje v svojem množičnem izvajanju pomenilo praktično zmago našega fizkulturnega gibanja in da bo dalo krepko osnovo našemu bodočemu delu. (Konec prihodnjic.)

Za republiko naprej!

V meglenem in mokrem sobotnem popoldnevu se je odpeljala skupina celjskih fizkulturnikov-tekmovalcev za zlato značko ZREN-a v smeri Savinjskih planin. Slabo vreme ni motilo njihove volje in šli so v tekmovanje z zavestjo, kakršna mora danes biti lastna fizkulturnikom in bodočim nositeljem značke. Megla in dež ter ugibanje o vremenu naslednjega dne, ki naj bi služil vzponu na 2500 m, so bili pozabljivi ob vstopu v Logarsko dolino, ko so jih sprejeli prijazni tovariši JA, ki so istotako, vsi brez razlike, borci za to visoko odlikovanje. Pot mimo požganega Logarja, uričenega planinskega doma do Plesnika je kratka. Slednji obnavlja na vsi moč. Pogorišče gospodarskega poslovanja je sezidano, prijazno lice nudi nova krmečka hiša, kjer je dovolj prostora tudi za goste.

Rodilo se je zlato jutro, ko so se tekmovalci pomikali v smeri slapa Rinke. Vseh se je držal duh sena v skednju, ki je moral prevzeti vlogo modernega hotela. V poldrugi uri hoda so bili na Okrešlju, od koder so se po kratkem odmoru zagrnali v strmine Turškega žleba. Isti je v tem letu brez snega, tako da je umetno izpeljana pot visoko nad žlebom in neuporabna. Tekmovalci pripovedujejo o gamsu, ki se na njihove klice še premakniti ni hotel, tudi planinskega zajčka so preginali v žlebu, da je moral siromak iskati izhodišča za Male pode, ki se razprostirajo ob izstopu iz žleba. Tu je pokazala tudi Skuta svoje prijazno lice. Malo neroden je pogled na strmine, ki si jih po tolikih letih odsotnosti ogleduješ. Za fizkulturnike ni bilo omahovanja. Naskočili so stene, saj jih je gnala zavest tekmovanja. Tri in pol ure hoda od Okrešlja in bili so nagrajeni z edinstvenim razgledom, ki se kdaj koli more nuditi planincu. Triglavsko skupina je bila tako blizu, da bi jo dosegel z roko,

oči so božale naše kraje po koroški zemlji: Obir, pod njo Zelezna Kapla, Klopinsko jezero ob vznožju Svinških planin, tam dalje Beljak pod Dobračem, v ozadju pa bele glave Visokih tur. Vse to so gledali naši tekmovalci z zanosom, da so pozabili gledati na megleno morje z juga, ki je odevalo Ljubljansko kotlino in Dolenjsko. Od časa do časa je prignal veter nežne meglice, ki so kot pajčolan za trenutek prekrile vrhove naših gora ter jih zopet razblinil. Lepote gora ne moreš opisati, moraš jih doživljati sam. Pot navzdol, po grušču, ki se je valil pod nogami, je bila kratka in ni bilo čutiti utrujenosti, ker so še vedno živeli pod dojmom videnega. Tako so naši tekmovalci zadostili delu tekmovanja, združili koristno z lepim ter uresničevali v svojih srcih geslo fizkulturnega pokreta: Za republiko naprej!

Za naše gospodinje

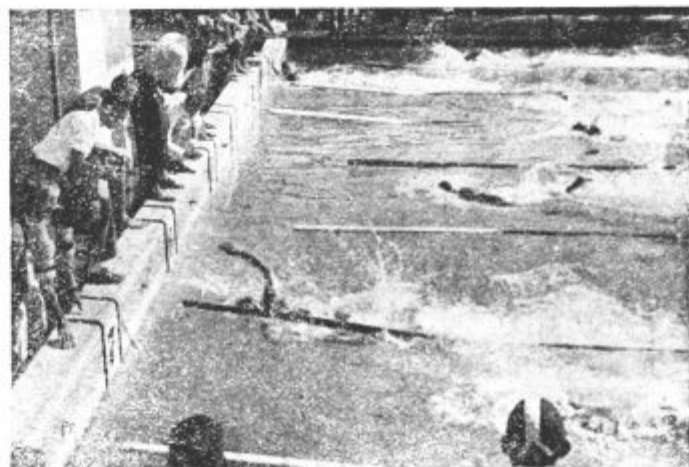
Nekaj receptov in praktičnih nasvetov

Vlažne stene, ki dobivajo od spodaj vlago, popravimo: Omet na obeh straneh otoičemo, da se opeka pošteno osuši; če je kateri kos opeke premočen skoz in skoz, ga nadomestimo z drugim. To delamo ob vročih, sončnih dneh. Ko se opeka osuši, jo namažemo po obeh straneh trikrat s premogovim katranom. Na vnani strani nanesimo na opeko dobrega cementnega ometa, znotraj pa navadnega. Ko se zunanji omet posuši, ga lahko namažemo še z oljem; tako kljubuje vremenskim vplivom.

Usnje ostane voljno in nepremočljivo, če ga vsak dan namažemo z glicerinom.

Čevlji postanejo nepremočljivi, ako zgornje usnje dobro namažemo z ricinovim, podplate pa z lanenim oljem. Olje moramo nekoliko ogreti. To večkrat ponovimo.

Madeži pri čiščenju z bencinom ne puščajo kolobarjev, ako damo malo soli v bencin.

V nedeljo se je vršilo plavanje za ZREN.

Fizkultura

Tekmovalci ZREN-a!

V soboto ob pol 3. popoldne pred OF domom — pohod na 20 km.
US Operaia (Pulj) : FD Olimp (Celje) 3 : 0

Za gostovanje puljskih delavcev je vladalo v Celju precejšnje zanimanje. Kljub delavniku se je na stadionu FD Olimpa zbralo večje število ljubiteljev nogometne igre.

Pred začetkom tekme je goste nagovoril v imenu domačega društva tovariš Lešek ter jim izročil lepo spominsko darilo. Gostje iz Istre so prikazali lepo in predvsem hitro kombinatorno igro in je izid 3 : 0 pravilno razmerje sil med obema najstoricama. Domačini so zaigrali v začetku z veliko voljo, pozneje pa se je ta volja precej razblinila in so igrali precej raztrgano. Edino sta zadovoljila vratar in novi srednji krilec.

V. kolo nogometnega prvenstva v slovenski ligi

Peto kolo iger v »Slovenski ligi« je prineslo visoke zmage vseh favoritov. Od društev našega okrožja sta prvak FD Rudar in celjski FD Olimp igrala doma, dočim se je moštvo FD Celja preizkusilo v Ljubljani z FD Svobodo. V prvih dneh tekmal so domačini zmagali, v tretji pa je moral so moštvo FD Celja oditi poraženo iz Ljubljane. Z visoko zmago nad Ljubljaničani se je FD Rudar povzpela na tre-

nutno vodstvo tabele v tem tekmovanju štirinajstih najboljših moštev LR Slovenije. Tekme so potekale takole:

V TRBOVLJAH...

Zopet so v nedeljo prišli na svoj račun trboveljski pristaši nogometne igre, ki jih v Trbovljah ni malo; zadovoljni so odšli po končani tekmi z igrišča, zadovoljni z igro svojih ljubljencev in visokim izidom. V prvem polčasu so Ljubljaničani dali vtis če že ne tehnično dobrega moštva, pa vsaj požrtvovalne enajstorce, tako da je žoga kljub naporom domačinov zaromala samo enkrat v mrežo gostov. Toda že proti koncu prvega polčasa se je slika popolnoma spremenila in so že tedaj, še bolj pa v drugem polčasu prevladovali na terenu domačini. Igralci FD Edinosti so zadnjih dvajset minut igre popolnoma popustili, dočim so Trboveljčani s hitrimi napadi ponovno dokazali, da imajo menda od vseh slovenskih moštev najboljšo kondicijo. Tekma se je končala 6 : 0 za FD Rudarja.

V LJUBLJANI...

Pred približno 1200 gledalci na igrišču ob Tyrševi cesti v Ljubljani sta se srečali enajstoric domače FD Svobode in gostov iz Celja. Domačini so predvedli lepo igro, vendar je izid morda le nekoliko previsok. Čeprav so imeli iniciativo v glavnem v rokah domačini, je napad FD Celja čestokrat nevarno prodr pred vrata FD Svobode in proti koncu prvega polčasa je padel kot plod takšnega napada izenačujoči zgoditek,

ki ga je dal Dobrajc. Drugi polčas je potekel v znamenju lahke premoči domačinov, proti koncu pa se je moštvo FD Celja trudilo, da bi zmanjšalo izid, vendar ni napad uspel doseči nobenega zgoditka. Najboljši mož v vrstah FD Celja je bil vratar Polutnik, ki je odlično posegal v gnečo pred svojim svetiščem.

V CELJU...

Pod vodstvom ljubljanskega sodnika Makovca se je na stadionu FD Olimpa odigrala nogometna tekma, ki je po dolgem času prinesla zmago domačemu moštvo. Nasprotnik FD Olimpa, FD Murska Sobota, ni tako slabo moštvo kot bi se dalo sklepati iz visokega izida. To je moštvo pokazalo v prvi polovici drugega polčasa, ko je imelo lahno premoč na terenu, ki je pa zaradi nesigurnih strelav na vrata domačinov in pa zaradi dobrega vratarja domačih, ni znalo izkoristiti. Domačini so v prvem polčasu in na koncu drugega predvedli igro, ki je spominjala na ono izza kvalifikacijskih tekem spomladi, še vedno pa manjka odločnosti pred vrati in pa povezanosti med seboj.

V nedeljo 29. septembra lahkoatletski dan na vasi

Nedelja 29. t. m. je posvečena lahkoatletskim nastopom na vasi. V svrhu popularizacije te lepe fizkulture športa, ki ne nosi zaman naziva »kraljice športa«, je FZS določila to nedeljo kot obvezno za prirejanje lahkoatletskih nastopov na va-

si, ki velja za vsa fizkulturna društva. Okrožni fizkulturni odbor Celje je razporedil močnejša društva svojega okrožja, ki naj gredo s svojimi ekipami na vas, takole:

Ekipa FD Celja pojde v Kozje,

Ekipa FD Olimpa pojde dopoldne v Braslovce, kjer sodeluje na lahkoatletskem nastopu FD Braslovč, FD Vranskega, FD Gomilskega in FD Polzele. Popoldne pa priredi skupno z FD Šoštanjem nastop v Mozirju.

FD Teharje pojde v Sv. Jurij

FD Hrastnik in FD Rudar pojdeta v Rače pri Zidanem mostu.

FD Laško pojde v Rimske toplice

FD Petrovče in FD Žalec pojdeta v Ljuboje

FD Konjice v Zreče,

FD Šoštanj pa v Mozirje.

Vsa omenjena društva naj vzamejo s seboj lahkoatletsko orodje, nastopov naj se udeležijo tekmovalci in tekmovalke teh društev, sodelujejo pa naj vsi sodniki. O nastopih morajo društva pisмено poročati celjskemu fizkulturnemu okrožju.

SINDIKALISTI MED SEBOJ

TISKARJI : TEKSTILCI 3 : 3

V sredo 25. t. m. sta se srečali nogometni moštvi fizkulturnih aktivov tiskarskega in tekstilskega sindikata. Igra je bila dokaj razgibana in je končni rezultat 3 : 3

Madeži od rje in črnila odstranimo:

1. Zmešaj citronov sok s soljo, namaži s tem madeže in jih daj na sonce. 2. Rjaste madeže pokaplaj s citronovim sokom, položi nanje ni pod nje čisto belo krpo ter likaj z vročim likalnikom. Ponavljaj dokler ne izginejo, nato pa izper.

Masne madeže iz obleke odstraniš, ako narediš i z bencina in pšenične ali krompirjeve moke redkejšo gmoto; to daj na madež in pusti, da se dobro osuši. Nato očisti s ščetko.

Preproge potresi z vlažno soljo, preden jih pometaš; barve ožive. Čistimo jih tudi s krpo, namočeno v zmes vode in kisa.

Noži se skrhajo (otope), če jih umivamo v vroči vodi. Najboljše je, da jih obrišemo s časopisnim papirjem in splaknemo v mlačni vodi. V sodi jih ne smemo nikoli umivati.

Okviri pri štedilniku se dobro očistijo s prerezano ni iztlačeno limono, ki jo povajamo v pepelu ali soli. Ali jih namažemo s petrolejem in očistimo s pepelom, nato pa s suknom izloščimo.

Zoper stenice. Zmešaj petrolej in naftalin v gosto gmoto in zamaži z njo razpoke in špranje v posteljah, okrog vrat, oken itd.

Molji v pogrinjalah in oblekah se uničijo, če jih prelikamo čez mokro krpo z zelo vročim likalnikom; para jih uniči. Likati moramo na obeh straneh in po potrebi tudi dvakrat. Iz plišaste zofe jih preženeemo z bencinom ali s ščetanjem s kisom.

KUHINJSKI RECEPTI

Krompirjeva potica. Krompir olup, prereži čez pol in kuhaj v osoljeni vodi. Kuhane odcedi in dobro stlači. V drugi posodi razbeldi mast in nekoliko čebule ter s tem zabeli krompir. Nekoliko masti pa pusti v posodi in daj vanjo krompir. Postavi v pečico in peči ¼ ure, da zarumeni. Daj jed s kislim zeljem na mizo.

Pisan kruh s krompirjem. Napravi testo za domač črn kruh. Vzhajano testo razvaljaj in namaž z prst debelo s krompirjevim nađevom: skuhaj tri do štiri krompirje, kuhane olup in še vroče v loncu stlači, osoli in dodaj 1 do 2 žlici smetane ter dobro zmešaj. Testo zvij, daj v namažano posodo in pusti, da vzhaja. Nato peci kruh eno uro. Pečenega zreži in postavi gorkega ali mrzlega na mizo.

Palačinke iz krompirja. Naredi krompirjevo testo kakor za češpljeve cmoke. Razvaljaj ga na tanke krpice in jih brez masti opeči na obeh straneh kar na umiti plošči štedilnika ali pa tudi na pekaču, vendar ne v pečici. Še vroče pomaži s surovim maslom ali z marmelado in serviraj. Češki narod zelo ceni to jed.

Zdravnik**Dr. Alojzij Šef, Celje**

specijalist za kirurške bolezni
ordinira dnevno od 2—3 ure
popoldne. Tomšičev trg 9 II.
(preje Glavni trg)

(Nadaljevanje s 5. strani.)

popolnoma ustrežal moči in požrtvovalnosti obeh moštev. V zadnjih mesecih opazimo veliko razgibanost v tekmovanju nogometnih moštev raznih celjskih in okoliških sindikatov. Zelo razveseljivo dejstvo je, da je v sindikatih samih nastalo tako zanimanje za šport in so pritegnjene k sodelovanju v fizikulturi široke delovne množice. Ta tekma, ki se je odigrala pred nekaj sto gledalci, je dokaz, da se naša delovna mladina z veseljem in zanimanjem oprijema fizikulture, ker se zaveda, da je le v zdravem in utrjenem mladem kadru bodočnost močne države.

Š A H**Brzoturnir za prvenstvo Celja**

V nedeljo, dne 22. septembra je priredil Šahovski okrožni odbor Celje brzoturnir za prvenstvo Celja, za katerega se je prijavilo 30 igralcev. Igralci so bili razdeljeni v dve skupini in prvih pet plasiranih je imelo pravico igranja v finalu za naslov prvaka.

Prvo mesto je osvojil presenetljivo Lorbek Ferdo z 8 točkami, v finalu je doživel samo eden poraz proti inž. Mareku, drugi je bil Hočevar Niko s 7, tretji inž. Marek 6 in pol, četrti Fajs 5 in pol, peti, šesti in sedmi inž. Didek, Kastelic in Mirnik 4, osmi in deveti prof. Tavčar in Rudolf 3, deseti Kocmur 0 točk. Kocmur se finala ni udeležil in je s tem zgubil vse točke.

Iz Topolšice**Kar „štrik vzemite“ . . . ?**

Minula so štiri leta narodno osvobodilne borbe in še eno leto obnove, pa še vseeno najdemo ljudi, ki si niso v svesti tega. Vsi ti tudi niso doumeli ali nočejo razumeti, koliko je za osvobodjenje žrtvovala mladina in da tudi danes pri obnovi s svojim neizmernim delovnim poletom dokončno gradi in utrjuje svojo republiko, našo ljudsko oblast, našo novo družbo.

Podoba je, da so se v KLO Topolšica zbrali ljudje, ki vsega tega nočejo razumeti. V dokaz temu bi navedli naslednje:

Mladina tega kraja je na sestanku sklenila, da predlaga KLO, da bi se tesneje povežal s KLO in da je mladina pripravljena pomagati v izvrševanju novih nalog, ki stoje pred vsem narodom in še posebej pred domačim KLO.

Predlog mladine na seji KLO pa je bil kaj čudno sprejet. Smejali so se in tov. Mazej Franc je dejal: »Kar štrik vzemite, pa se povežite.«

Tako torej tov. Mazej? Najbolj čudno pa se nam pri tem zdi, da še vedno sedite na tem položaju, ko po sodbi ljudstva, nikakor ne spadate tja. Poznamo Vas še iz drugih primerov, kakšen je Vaš odnos do mladine, kako ste ji masno zaračunali dvorano, ko je priredila igro v korist krajevnih revežev, kako ste se jezili, ko Vam nismo prihranili vstopnic za to prireditve in izjavili, da nam — kot gasilski mogotec — ne boste več dali dvorane, da za mladino nimate več na razpolago avtomobila itd. Mnenja smo, da kakršen je Vaš odnos do mladinske organizacije, tak je več ali manj tudi do procvita našega gospodarstva, kulturnega dviga, politične izgradnje.

Čas je že, da bi spoznali, da je danes oblast v rokah ljudstva, ki pozna svoje resnične prijatelje in v vaših mogotcih ne gleda več ljudi, ki največ vedo in veljajo, posebno še, če na tak način ravna.

Mladina bo še naprej branila pridobitve naše težke borbe. Ne pustimo si vzeti pravice soodločati v izgradnji naše nove domovine! Krvaveli smo za te pravice in si jih ne pustimo vzeti prvenstveno ne od ljudi, ki se jim pozna miselnost »rodoljubov« preteklih časov.

Topolška mladina

Otvoritvene plesna vaja FD v Celju

V sredo dne 2. oktobra se vrši otviritvena plesna vaja s poukom Titovega kola. Plesne vaje se bodo vršile vsako sredo od 20. do 23. ure v Domu OF. Poučeval bo tov. Urbančič, igral pa bo priljubljeni plesni orkester Ninočka.

Na letošnjih plesnih vajah bomo posvečali čim več pažnje narodnim kolom in domačim plesom. Tudi plesne vaje hočemo prilagoditi novim pojmom fizikulture in družabnega življenja!

Odredba

V namenu, da se zagotovi potrebna količina kabinetnega in namiznega sadja za izvoz, odreja Okrožni odbor OF v Celju na temelju člena 29. Splošnega zakona o ljudskih odborih in na podlagi rezultata konference sadnih strokovnjakov z dne 23. 9. 1946 v Celju naslednje:

1. Okrožni odbor OF Celje si pridruže pravice razpolagati z vsemi zbranimi količinami kabinetnega in namiznega sadja (jabolk), ki jih zbere katerikoli gospodarski sektor. Teh količin sadja se v bodoče ne bo smelo več plasirati na notranjem tržišču.

2. »Sadje d. d.« bo pošiljalo vsem okrajnim LO potrebna obvestila, katere vrste kabinetnega in namiznega sadja, kakor tudi količino so mu dolžni staviti na razpolago nabiralci iz državnega, zadrúžnega in privatnega sektorja.

V kolikor »Sadje d. d.« zbranih količin sadja ne bi potrebovalo, smejo izdajati pregledniki sadja s pristankom okrajnega LO dovoljenja za svobodno trgovanje na domačem tgu.

3. Odredba se ne nanaša na manj vredno odnosno industrijsko sadje.

4. Predpisane cene so obvezne za nakupovalce — zbiralce iz državnega, zadrúžnega in privatnega sektorja franko zbiralnice.

5. Kmetijski strokovnjaki — pregledniki so dolžni ugotoviti ali je sadje zdravo. Nezdruvo sadje mora lastnik ponuditi najprej Tovarni sadnih sokov v Celju v nakup, oziroma ga sme predelati za lastne potrebe. Za nezdravo sadje veljajo odredbe Ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo.

6. Pregledniki sadja imajo pravico zahtevati povračilo potnih stroškov za pregled sadja od onega, ki je pregled sadja zahteval.

Okrajni ljudski odbori ter pregledniki sadja so dolžni skrbeti, da bo sadje pripravljeno za izvoz najkvalitetnejše, ki nam naj zasigura tudi za bodoča leta inozemski trg. Polaga naj se tudi pažnja na one nakupovalce, ki nimajo obrtnega dovoljenja.

Kršitve te odredbe se bo kaznovalo po Zakonu o pobijanju nedovoljene špekulacije in gospodarske sabotaže, kakor tudi disciplinsko proti državnim nameščencem.

OBVESTILO

Okrajna volilna komisija za Celje-mesto posluje v prostorih okrožnega ljudskega odbora, Trg mučnikov 10 (v Domu ljudske prosvete) z uradnimi urami od 8. do 12. ure in od 3. do 6. ure. Naša telefonska številka je 281.

MIZARSKA DELAVNICA NABAVNE IN PRODAJNE ZADRUGE V CELJU KUPUJE

vse vrste suhega zanega lesare lesa in to po klasifikacijah: čisto in I. tudi v malih količinah po uradnih cenah. Prednost prodaje majo člani kakršnikoli zadrug. — Pismene ali ustmene ponudbe na MIZARSKA DELAVNICA »NAPROZA«, CELJE, tovarniška ul.

Andrej Rozman

splošno ključavničarstvo
CELJE, Jetniška ul. 12

ŠOLSKE POTREBŠČINE**Franc Leskovšek**

knjigarna in trgovina s papirjem

CELJE

Tomšičev trg 13

FRANJO BELAK

elektrotehnično podjetje
in specialna delavnica za previjanje motorjev

CELJE, Jetniška ul. 14

KNJIGARNA TISKARNE DRUŽBE SV. MOHORJA V CELJU

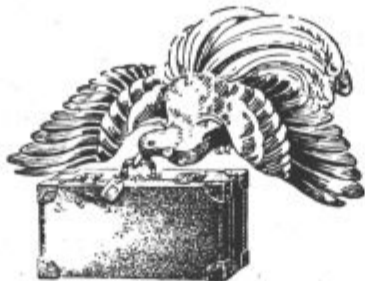
priporoča nabavo

šolskih knjig in potrebščin

kakor tudi ostalega pisarniškega materiala

Vsem šolskim zadugam nudimo poseben popust**FR. STRUPI • CELJE**

ZALOGA STEKLA IN PORCELANA

Franc Krajnc
usnjeni izdelki „Fenix“
Celje - Zidanškova 4

STROJEPISKO

prvovrstno moč, z znanjem slovenske stenografije in z dobro prakso sprejme

Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celju,
tiskovna in produktivna zadruga z o. j.

«AMI»

CELJE, STANETOVA ULICA 17

IZDELUJEMO VSAKOVRSNE TRAKE ZA OKRAS ŽENSKIH OBLEK IN
NARODNIH NOŠ V VSEH BARVAH

6-4

KARL GORIČAR-VDOVA
KNJIGARNA, TRGOVINA S PAPIRJEM
IN MUZIKALIJAMI

CELJE

FRANJO DOLŽAN

galanterijsko in stavbno kleparstvo
koncesionirani vodovodni inštalater

CELJE